

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૦૭૩/૧૯૯૯

વિથ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૩૧૪/૧૯૯૯

વિથ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૩૩૭/૧૯૯૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.કે. કેશોતે

=====

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
---	----

૨. રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩. શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪. શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના
૫. શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	ના

=====

કનૈયાલાલ ઉદયશંકર જોશી

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી વાચ.એન. ઓઝા

સામાવાળા નં. ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ તરફે શ્રી એસ.પી. હસુરકર

=====

કોરમ : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.કે. કેશોતે

ચુકાદાની તારીખ: ૧૧/૦૫/૧૯૯૯

મૌખિક ચુકાદો

#. આ તમામ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનોમાં સમાન તથ્યો અને કારણો સંકળાયેલા હોવાથી તેમજ અરજદારોના વકીલ પણ એક જ હોવાથી, હું આ બાબતોને એકસાથે સુનાવણી માટે હાથ પર લેવી યોગ્ય ગણું છું અને તેનો સંયુક્ત હુકમ દ્વારા નિર્ણય કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ ત્રણ બાબતોના નિર્ણય માટે સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૨૦૭૨/૧૯૯૯ માંથી તથ્યો લેવામાં આવ્યા છે. અરજદાર વર્ષ ૧૯૬૬ માં કોન્સ્ટેબલ તરીકે પોલીસ સેવામાં જોડાયા હતા. તેમને વર્ષ ૧૯૭૦ માં હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. વર્ષ ૧૯૭૨ માં અરજદારે હેડ કોન્સ્ટેબલ માટેનો રિફ્રેશર કોર્સ કર્યો હતો અને તે સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યો હતો. વર્ષ ૧૯૭૭ માં અરજદારને ફર્સ્ટ ગ્રેડ હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી. અરજદારની એવી ફરિયાદ છે કે ૧૯૭૮-૮૨ ના સમયગાળા દરમિયાન તેઓ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર બઢતી માટે સ્પર્ધા કરવા પાત્ર હતા. આ સમયગાળા દરમિયાન તેઓ હંમેશા લેખિત કસોટીઓમાં ઉપસ્થિત રહેતા હતા અને તેમાં અચૂક ઉત્તીર્ણ થતા હતા અને ત્યારબાદ તેઓ વ્યક્તિગત ઇન્ટરવ્યુ માટે ઉપસ્થિત થતા હતા પરંતુ ઇન્ટરવ્યુમાં અરજદારના પ્રદર્શનના વ્યક્તિલક્ષી મૂલ્યાંકનને કારણે તેઓ પસંદ થઈ શક્યા ન હતા. વર્ષ ૧૯૮૨-૮૩ માં અરજદાર પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની જગ્યા પર બઢતી માટેની લેખિત કસોટીમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા જેમાં તેમણે કુલ ૬૦% થી વધુ ગુણ મેળવ્યા હતા. અરજદારનું એવું કહેવું છે કે તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે તે પોલીસ હેડ કોન્સ્ટેબલ્સ (ગ્રેડ-૧), જેમણે લેખિત કસોટીમાં

૫૦% અને તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા હોય તેમને ઇન્ટરવ્યુ બોર્ડ સમક્ષ ઇન્ટરવ્યુ માટે ઉપસ્થિત થવાની જરૂર નથી અને તેમને સીધા જૂનાગઢ ખાતેની પોલીસ ટ્રેનિંગ સ્કૂલમાં તાલીમ માટે મોકલી શકાય છે. જોકે, અરજદારના કેસ મુજબ, લેખિત કસોટીમાં તેમના કુલ ગુણ ૬૦% થી વધુ હોવા છતાં તેમને ઇન્ટરવ્યુમાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું. સામાવાળાઓના તે પગલાથી નારાજ થઈને, વર્ષ ૧૯૮૭ માં અરજદારે અન્ય સમાન સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓ સાથે મળીને આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન દાખલ કરી હતી. ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનમાં આ કોર્ટ દ્વારા વચગાળાનો હુકમ આપવામાં આવ્યો હતો અને અરજદારને જૂનાગઢ ખાતે પી.ટી.એસ. માં તાલીમ કાર્યક્રમમાં જોડાવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. તેમણે તાલીમ કાર્યક્રમના અંતે જરૂરી પરીક્ષા અને કસોટી પાસ કરી હતી. અરજદારની એવી ફરિયાદ છે કે આ તમામ તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતાં, તેમને ઘણા સમય પહેલાં પી.એસ.આઈ. તરીકે બઢતી આપવી જોઈતી હતી પરંતુ સામાવાળાઓ જ સારી રીતે જાણે તેવા કારણોસર તેમને બઢતી આપવામાં આવી ન હતી. અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનનો તારીખ ૧/૧૧/૮૯ ના રોજ નિર્ણય આવ્યો હતો અને તે મંજૂર કરવામાં આવી હતી. તે ચુકાદા સામે સામાવાળાએ ડિવિઝન બેંચમાં લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ દાખલ કરી હતી. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ કોર્ટમાં પેન્ડિંગ છે. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે ગુજરાત રાજ્યે સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનમાં વિદ્વાન સિંગલ જજના હુકમ પર સ્ટે આપવા માટે અરજ કરી હતી. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ કોર્ટે અપીલમાં વચગાળાની રાહત આપવાનો ઇનકાર કર્યો

હતો. જૂન, ૧૯૯૭ માં અરજદારને પી.એસ.આઈ. તરીકે એડ-હોક ધોરણે બઢતી આપવામાં આવી હતી. આ બઢતી પછી અરજદારે તેમની બઢતીને નિયમિત કરવા માટે ગૃહ વિભાગના માનનીય મંત્રીને રજૂઆત કરી હતી. તેમની બઢતી નિયમિત કરવાને બદલે, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારને પી.એસ.આઈ. ની જગ્યા પરથી રિવર્ટ કરવામાં આવ્યા હતા. જુલાઈ, ૧૯૯૮ માં સામાવાળાએ ફરીથી અરજદારને એક વર્ષ માટે એડ-હોક અને હંગામી ધોરણે પી.એસ.આઈ. ની જગ્યા પર બઢતી આપી હતી. તારીખ ૧૫/૩/૯૯ ના હુકમ હેઠળ સામાવાળાઓએ અરજદારને રિવર્ટ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે. તેથી આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન દાખલ કરવામાં આવી છે.

#. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે અરજદારે પી.એસ.આઈ. તરીકે બઢતી માટે જરૂરી પરીક્ષા પાસ કરી હોવા છતાં સામાવાળાઓ અરજદારને સમયાંતરે એડ-હોક અને હંગામી નિમણૂક આપી રહ્યા છે. તેમણે જૂનાગઢ ખાતે પી.ટી.એસ. માં ઇન્ટરવ્યુ અને તાલીમની પ્રક્રિયા પણ પૂર્ણ કરી છે. તેથી તેમને નિયમિત બઢતી આપવી જોઈતી હતી. જોકે, વિદ્વાન સિંગલ જજના ચુકાદા સામે એલ.પી.એ. પેઝિંગ હોવાથી, અરજદારના વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરે છે કે સામાવાળાઓ અરજદારને એડ-હોક અને હંગામી બઢતી આપી રહ્યા છે તે સમજી શકાય તેવું છે પરંતુ તેઓ સામાવાળાઓ જ સારી રીતે જાણે તેવા કારણોસર બઢતીમાં બ્રેક આપી રહ્યા છે. અગાઉ પણ તેમને બઢતી આપવામાં આવી હતી પરંતુ બ્રેક આપ્યા પછી તેમને ફરીથી બઢતી આપવામાં આવી હતી અને ફરી આ વખતે તેમને રિવર્ટ કરવામાં આવ્યા છે. છેલ્લે,

એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સામાવાળાઓ અરજદારના કેસમાં આપવામાં આવેલા વિદ્વાન સિંગલ જજના નિર્ણયથી વિરુદ્ધ વર્તી રહ્યા છે જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જે ઉમેદવારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા હોય તેઓ ઇન્ટરવ્યુમાં ઉત્તીર્ણ થયા હોવાનું માનવામાં આવે છે અને અરજદારે ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ થી વધુ ગુણ મેળવ્યા હોવાથી તેમને નિયમિત બઢતી આપવી જોઈતી હતી અથવા જો એલ.પી.એ. પેઝિંગ હોવાના કારણોસર તેને એડ-હોક કે હંગામી બઢતી તરીકે ગણવામાં આવે તો પણ તે ચાલુ રાખવી જોઈતી હતી.

#. સામાવાળાઓએ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો અને તેનો વિરોધ કર્યો હતો. સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલ એ બાબતનો વિવાદ કરતા નથી કે આ કોર્ટે અગાઉની સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનમાં અરજદારની તરફેણમાં નિર્ણય આપ્યો હતો. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ઇન્ટરવ્યુ માટે નિયત કરાયેલા ૧૫૦ ગુણમાંથી માત્ર ૬૦ ગુણ જ ધ્યાને લેવા જોઈતા હતા અને જે ઉમેદવારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા હોય તેઓ ઇન્ટરવ્યુમાં ઉત્તીર્ણ થયા હોવાનું માનવું જોઈતું હતું. ચુકાદા સામે એલ.પી.એ. દાખલ કરવામાં આવી છે પરંતુ ચુકાદા પર સ્ટે આપવામાં આવ્યો નથી. અરજદારની જગ્યા લેવા માટે કોઈ પસંદગી પામેલ ઉમેદવાર ઉપલબ્ધ કરવામાં આવ્યા નથી.

#. સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ જણાવે છે કે અરજદારે ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ થી વધુ ગુણ મેળવ્યા નથી. જોકે, સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે તે ગુણ વિભાગમાં ઉપલબ્ધ નથી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરે છે કે અરજદારોએ ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ થી વધુ ગુણ મેળવ્યા હતા, જે બાબત તેમને સમયાંતરે પી.એસ.આઈ. ની જગ્યા પર બઢતી આપવામાં આવી હતી તે હકીકત પરથી સ્પષ્ટપણે સાબિત થાય છે. સામાવાળાઓએ સંબંધિત સામગ્રી એટલે કે અરજદારે ઇન્ટરવ્યુમાં મેળવેલા ગુણ આ કોર્ટથી છુપાવ્યા છે અને આ મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજો રજૂ ન કરવા બદલ તેમની વિરુદ્ધ પ્રતિકૂળ અનુમાન કાઢવાને પાત્ર છે. તેથી, એ સ્વીકૃત ગણવામાં આવે છે કે તમામ અરજદારોએ પીએસઆઈ ની જગ્યા પર બઢતી માટે યોજાયેલા ઇન્ટરવ્યુમાં ૩૦ કે તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા છે.

#. હવે એ બાબત વિવાદમાં નથી કે અરજદારોએ પીએસઆઈ ની બઢતી માટે નિર્ધારિત કરેલી લાયકાત પરીક્ષા પાસ કરી લીધી છે અને તેઓ જૂનાગઢ ખાતે પી.ટી.એસ. માં નિર્ધારિત તાલીમમાંથી પણ પસાર થયા છે. તેથી, અરજદારોને પી.એસ.આઈ. ની જગ્યા પર બઢતી માટેના ઉમેદવારોની મેરિટ યાદીમાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવારો તરીકે ગણવાના રહે છે. અરજદારોના વિદ્વાન વકીલની એ દલીલ સાચી છે કે સામાવાળાઓ જાણીજોઈને અરજદારને પી.એસ.આઈ. ની જગ્યા પર ચાલુ રાખતા નથી અને અમુક બ્રેક આપ્યા પછી બઢતી આપવામાં આવે છે. સામાવાળાઓના વિદ્વાન વકીલની એ દલીલમાં મને કોઈ વજૂદ જણાતું નથી કે અરજદારોની બઢતી માત્ર એડ-હોક અને હંગામી છે

જેમાં એવી સ્પષ્ટ શરત છે કે આનાથી અરજદારને તે જગ્યા પર ચાલુ રહેવાનો કોઈ અધિકાર મળતો નથી. હુકમમાં કયો શબ્દ વાપરવામાં આવ્યો છે તે મહત્વનું નથી પરંતુ જો અરજદારો બઢતી માટે યોગ્ય લાયકાત ધરાવતા હોય તો સામાવાળાઓ દ્વારા તેમને માત્ર એડ-હોક બઢતી આપવી તે અત્યંત મનસ્વી અને ગેરવાજબી છે. આવા કેસનો નિકાલ કરવાની બે રીતો છે. આવા ઉમેદવારોને જે બઢતી આપવાની હોય તે એલ.પી.એ. ના નિર્ણયને આધીન રાખી શકાય અથવા તો જેમ હાલના કેસમાં કરવામાં આવ્યું છે તેમ તેને હંગામી કે એડ-હોક બઢતી ગણી શકાય અને એલ.પી.એ. ના નિર્ણય સુધી ચાલુ રાખી શકાઈ હોત. એ ખરેખર આઘાતજનક છે કે સામાવાળાઓ વર્ષ ૧૯૯૮ ની એલ.પી.એ. નો ઝડપથી નિર્ણય થાય તે જોવા માટે કોઈ પ્રયાસો કરી રહ્યા નથી. જોકે, આ કેસના તથ્યોમાં, જેના પર કોઈ વિવાદ નથી, અરજદારોનું આ રિવર્શન સંપૂર્ણપણે મનસ્વી અને ગેરવાજબી છે. સામાવાળાઓએ અરજદારોના રિવર્શન માટે કોઈ કારણો દર્શાવ્યા નથી. વહીવટી કારણોસર આ રિવર્શનનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે તેવી દલીલના સમર્થનમાં તેઓ કોઈ કારણ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. જ્યારે અરજદારો બઢતી માટેની લાયકાત પરીક્ષા લેખિત અને ઇન્ટરવ્યુ બંને સફળતાપૂર્વક પાસ કરી ચૂક્યા છે અને તાલીમ પણ પૂર્ણ કરી ચૂક્યા છે, ત્યારે તેમને પસંદગી પામેલા ઉમેદવારો તરીકે ગણવા જ જોઈએ અને એકવાર તેમને બઢતી આપવામાં આવ્યા પછી એલ.પી.એ. ના નિર્ણય સુધી તેમને તે જગ્યા પર ચાલુ રાખવા જોઈતા હતા. તેમને બઢતી માટેની લાયકાત પરીક્ષા, ઇન્ટરવ્યુ પાસ કર્યાના અને તાલીમ પૂર્ણ કર્યાના ૭ થી વધુ વર્ષો પછી

બઢતી મળી હતી, જ્યાં સુધી કોઈ સચોટ અને વાજબી કારણો અને આધારને લીધે રિવર્શન અનિવાર્ય ન બન્યું હોય ત્યાં સુધી તે ચાલુ રાખવી જોઈતી હતી. આ કેસમાં અરજદારોને પી.એસ.આઇ. ની જગ્યા પરથી હેડ કોન્સ્ટેબલ તરીકે રિવર્ટ કરવા માટે સામાવાળાઓ કોઈપણ વાજબીપણું દર્શાવી શકે તે માટે તેમને પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હોવા છતાં તેઓ તેમ કરવામાં સંપૂર્ણપણે નિષ્ફળ રહ્યા છે.

પરિણામે, તમામ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનો મંજૂર કરવામાં આવે છે અને અરજદારોને પી.એસ.આઇ. ની જગ્યા પરથી હેડ કોન્સ્ટેબલ, ગ્રેડ-૧ તરીકે રિવર્ટ કરવાનું સામાવાળાઓનું પગલું ગેરકાયદે જાહેર કરવામાં આવે છે અને તેના પરિણામ સ્વરૂપે અરજદારોના રિવર્શન હુકમ રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવામાં આવે છે. અરજદારો તમામ આનુષંગિક લાભો મેળવવા માટે હકદાર છે. સામાવાળાઓને અરજદારોને પી.એસ.આઇ. ની જગ્યા પર તાત્કાલિક પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. સામાવાળાઓને વધુમાં નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી એલ.પી.એ. નો નિર્ણય ન આવે અને જ્યાં જો ચુકાદો તેમની વિરુદ્ધ જાય અથવા અરજદારોને સાબિત થયેલ ગેરવર્તણૂક બદલ દંડના ભાગરૂપે આપવાનો ન હોય ત્યાં સુધી અરજદારોને પી.એસ.આઇ. ની જગ્યા પર ચાલુ રાખવા.

ઉપરોક્ત શરતો અનુસાર રુલ એક્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.
સામાવાળાઓને આ મુકદ્દમાઓના ખર્ચ પેટે દરેક અરજદારને રૂ. ૨,૦૦૦/-
ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.